

Muistio

12.6.2025

VN/16645/2025
VN/16645/2025-OKM-1

Saamelaisalueen koulutuskeskuksen uuden opetusteurastamon vuokraamista koskeva hallintosopimus

1. Taustaa

Saamelaisalueen koulutuskeskus (SAKK) on Opetushallituksen alaisuudessa toimiva toisen asteen ammatillinen valtion oppilaitos, jonka toimintaa sääntelevät laki ja asetus Saamelaisalueen koulutuskeskuksesta (L 252/2010, A 108/2011) sekä muut koulutustoimintaa sääntelevät säädökset. Oppilaitos on erikoistunut saamenkäsityöhön, poronhoitoon ja saamen kieliin. Koulutuskeskus järjestää monialaista ammatillista koulutusta sekä nuorille että aikuisille vastaten alueen elinkeinoelämän tarpeisiin. Koulutuksen lisäksi SAKK tuottaa ja kehittää niihin liittyvää oppimateriaalia, verkko-opetusta ja muita opetuksen tukipalveluja sekä kehittää saamelaiskulttuuria.

SAKK:ssa työskentelee noin 63 htv:ta. Oppilaitoksen kotipaikka on Inari. Ammatillisen koulutuksen opiskelijamäärä on vuosittain noin 140. Muuta koulutusta annetaan vuosittain noin 13 500 tuntia. SAKK:n toimitilat sijoittuvat tällä hetkellä pääosin Inariin kirkonkylälle ja Kaamaseen. Inarissa on oppilaitoksen päärakennus sekä asuntolarakennuksia. Kaamasen Toivoniemessä sijaitsee opetusteurastamo, asuntoloita, luontaistalouden kehittämysyksikkö sekä erilaisia opetus- ja tukitiloja. Toivonniemen välittömässä yhteydessä on entisen Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen käytössä aikanaan ollut rakennuskokonaisuus (Hopialampi), jossa SAKK:lla on kalankäsittelyn ja -jalostuksen opetustilat. Tilat ovat muuten pääosin tyhjiä.

2. Nykytila ja toimitilojen kehittäminen

Saamelaisalueen koulutuskeskuksen käytössä on useita kymmeniä rakennuksia Inarissa ja Toivoniemessä. Toimitilojen kehittämissuunnitelman mukaan tavoitteena on parantaa tilojen laatua sekä toiminnallisuutta ja samalla yhdistää ja keskittää toimintoja Inarin kirkonkylälle vähentäen näin käytössä olevien tilojen määrää.

Uuden opetusteurastamon ja lihankäsittelytilojen rakentaminen Inariin on kolmas ja viimeinen vaihe osana SAKK:n toimitila- ja kehittämissuunnitelmaa. Yhdessä jo aiemmin päätettyjen ja tehtyjen pääkoulun perusparannushankkeen ja asuntolahankkeen myötä SAKK:n on mahdollista luopua Inarista 25 km:n päässä sijaitsevan Toivonniemen kaikista toimitiloista ja tehostaa täten merkittävästi koulun tilankäyttöä.

Nykyinen opetusteurastamo on rakennettu alun perin turkistarhaksi vuonna 1987. Rakennuksen käyttötarkoitus muutettiin poroteurastamoksi vuonna 1996. Teurastamon tilat eivät nykyisellään ole käytännölliset ja teurastusprosessi on hidas ja työskentelyjärjestys on epälooginen sekä osin epäergonominen. Teurastamon yhteydessä toimivat lihanleikkaus- ja jatkojalostustilat vaativat myös uudistamista lihan jatkojalostuskoulutuksen mahdollistamiseksi.

Tiloihin vuonna 2020 tehdyn kuntotutkimuksessa tunnistettiin rakennukseen kohdistuvia merkittäviä korjaus- ja parannustarpeita. Nykyisten tilojen laajamittainen korjaaminen ei mahdollista toiminnan ja prosessin kehittämistä. Lisäksi toiminta on tarkoituksenmukaista siirtää ja keskittää Inarin kirkonkylälle muiden toimintojen yhteyteen.

3. Uuden opetusteurastamon ja lihankäsittelytilojen rakentaminen Inariin

Saamelaisalueen koulutuskeskus on toimitilojen kehittämissuunnitelman mukaisesti siirtänyt oppilaitoksen muut toiminnot Toivonniemestä Inarin kirkonkylälle. Opetusteurastamon siirto on suunnitelman viimeinen vaihe. Uuden opetusteurastamon rakentaminen on perusteltua paitsi

toiminnan keskittämisen, myös toiminnan ja opetuksen jatkon turvaamisen vuoksi. Saamelaisalueen koulutuskeskuksen toimintojen siirtäminen mahdollistaa Toivoniemen ja vieressä sijaitsevan Hopialammin alueiden ja rakennusten myynnin. Alueen koko on noin 58 hehtaaria ja sillä on rakennuspinta-alaa noin 3 400 m².

Oppilaitoksen lihankäsittelytilaratkaisuja on tarkasteltu kokonaisuudessaan uudestaan. Oppilaitos tarvitsee nykyistä toimivamman opetusteurastamon jatkojalostustiloineen, mikä takaa laadukkaan, ajantasaisen ja työelämälähtöisen opetuksen sekä vastaa paremmin alueen poroelinkeidon tarpeisiin. Poroteurastamon yhteyteen siirtyvät myös Hopialammen kalanjalostustilat.

Uusien tilojen suunnittelussa on huomioitu opetustoiminnan kehittyminen sekä työturvallisuus ja ergonomia, jotka nykyisissä tiloissa ovat puutteelliset. Hankkeesta on laadittu myös yhteistyössä oppilaitoksen ja Senaatti-kiinteistöjen kanssa vaikutusarviointi, jossa on tunnistettu erilaiset logistiikka- ja synergiahyödyt sekä toiminnalliset säästöt sijainnin muutoksen vuoksi.

Sijoittumisselvityksen perusteella parhaaksi paikaksi uudelle opetusteurastamolle on valittu Metsähallituksen omistuksessa oleva tontti (n. 1,2 ha) Kaamasentien varrella, noin 2 km päässä Inarin kirkonkylästä. Tarkoituksena on siirtää tontti Metsähallitukselta Senaatti-kiinteistöille.

Rakentaminen on tarkoitus toteuttaa 7/2025–9/2026, niin että opetustoiminta siirtyy uusiin tiloihin syyskaudella 2026. Nykyiset tilat ovat käytössä Toivoniemessä, kunnes uudet tilat valmistuvat.

4. Vuokraamista koskeva hallintosopimus

Senaatti-kiinteistöjen ja Saamelaisalueen koulutuskeskuksen välille on laadittu valtion vuokrajärjestelmän mukainen laajuudeltaan noin 913 m² hallintosopimus, joka olisi voimassa 12 kk:n irtisanomisajalla. Hallintosopimus on allekirjoitettu ehdollisena niin, että se tulee voimaan vasta, kun Valtioneuvoston raha-asiainvaliokunta on asian hyväksynyt ja opetus- ja kulttuuriministeriö antanut asiassa liitteen 2 mukaisen päätöksen.

Tilojen vuokraamista koskevat hallintosopimukset on laadittu noudattaen Senaatti-kiinteistöistä ja Puolustuskiinteistöistä annetun lain (1018/2020) 2 §:n 1 momentin mukaisten valtion organisaatioiden välisiin palvelusopimuksiin sovellettavia vuokrasopimusta koskevia säännöksiä. Vuokrasopimuksia solmittaessa Senaatti-konsernin liikelaitokset noudattavat hyvän hallinnon perusteita. Lisäksi liikelaitoslain 2 §:n 1 momentin mukaisten valtion kuuluvien asiakkaiden kanssa tehtävissä vuokrasopimusehdoissa riidanratkaisu on määritelty hallintolain 11 luvun §:ssä 66.

5. Esityksen vaikutukset

Opetusteurastamon uudisrakennushankkeen investoinnin kokonaiskustannusarvio on yhteensä noin 7 260 728 € (alv 0 %). Hankkeen kustannukset ovat kokonaan vuokravaikutteisia. Uuden opetusteurastamon vuokrasopimuksen mukainen vuokra on 1.9.2026 alkaen noin 599 218 €/vuosi (alv 0 %). Vuokra on hankkeen toteutuneisiin kustannuksiin sidottu, ja sitä tarkistetaan taloudellisen loppuselvityksen jälkeen. Nykyisen opetusteurastamon vuosivuokra on 91 000 €/vuosi (alv 0 %). Vuokramenon nettovaikutus on Saamelaisalueen koulutuskeskukselle 508 000 € vuodessa. Toiminnalliset säästöt ovat realisoituneet pääosin jo toimitilan hankkeen aikaisemmissa vaiheissa. Näin ollen niistä on johdonmukaista ottaa tässä vaiheessa huomioon noin 20 % määrärahakehitystä arvioitaessa. Määrärahatarve vuodesta 2027 alkaen on edellisen perusteella 434 000 € vuodessa.

Saamelaisalueen koulutuskeskuksen rahoitus OKM:n ehdotuksessa vuoden 2026 talousarvioesitykseksi on 5 674 000 euroa. Vuosia 2026–2027 koskevassa kehyspäätöksessä momentin 29.20.01 määräraha vuonna 2027 on vuoden 2026 tasolla.

Vuokramenojen nousu, huomioiden muusta toiminnan tehostumisesta saatava säästö, rahoitetaan JTS 2026-2029 mukaisen määrärahatason puitteissa. Määräraha sisältyy valtion talousarvion momentille 29.20.01, miltä momentilta hallintosopimus on määrä rahoittaa.

Uuden poroteurastamon johdosta kohoavat vuokratkustannukset on huomioitu jo vuoden 2025 valtion talousarvion yhteydessä tehdyssä määrärahasiirrossa, koska poroteurastamon oli määrä valmistua jo 2025.

Nykyinen opetusteurastamo ei vastaa toiminnan nykyisiä tarpeita ja vaatimuksia. Uusi teurastamo tuo korkeamman vuokran vastapainona sekä taloudellisia että toiminnallisia hyötyjä kuten säästöjä muiden muassa tukipalveluissa, logistiikassa, kalustossa sekä sähkömaksuissa. Merkittävimmät taloudelliset hyödyt saadaan, kun opetusteurastamo viimeisenä hajasijoitettuna yksikkönä rakennetaan Inarin kirkonkylälle, johon oppilaitoksen toimintaa on keskitetty viime vuosien ajan Ivalosta ja Toivonniemestä.

Ratkaisulla on myös myönteisiä elinkeino- ja työvoimapolitiittisia vaikutuksia.